

Tíðindi til føroyingar uttanlanda stuðla av tí føroysku sjómanskirkjuni.

Hey øll.

Vit hava roynt okkara besta at skipa fyri tiltøkum her upp til jólar og hava vit fylgjandi at bjóða uppá.

1. Tann 26/11 verður ræstkjótaveitsla umborð á Draganum. Vit fáa ræst kjøt og súpan og seinni verður tað dessert og kaffi. Tað kostar 350,- kr at luttaka. Tiltakið byrjar klokkan 18. Drekkivørur eru fyri egnu rokning. Tit eru vælkomn at taka makan. Vinir og kenningar eru eisini vælkomn. Vit seta nøsina fram ímóti 12 - 15 luttakarar.

Luttøka er fyrst galdandi tá ið peningur er fluttur á konta nummar 9865 308 314 9 í Norðoyar Sparikassa. Vinarligast viðmerki flytingina "Dragin 26/11".
Vinarliga send mail til Martin um luttøku: sonny@antares.fo

2. Tann 10/12 verður bowling og góður matur í Havn. Tað kostar 250,- kr at luttaka. Tiltakið byrjar klokkan 19. Drekkivørur eru fyri egnu rokning. Tit eru vælkomn at taka makan við. Vinir og kenningar eru eisini vælkomn. Vit seta nøsina fram ímóti 15+ luttakarar.

Luttøka er fyrst galdandi tá ið peningur er fluttur á konta nummar 9865 308 314 9 í Norðoyar Sparikassa. Vinarligast viðmerki flytingina "Bowling 10/12".
Vinarliga send win mail til Andreas um luttøku: andreas@antares.fo

3. Tann 17/12 verður aftur ræstkjótaveitsla umborð á Draganum. Vit fáa ræst kjøt og súpan og seinni verður tað dessert og kaffi. Tað kostar 350,- kr at luttaka. Tiltakið byrjar klokkan 18. Drekkivørur eru fyri egnu rokning. Tit eru vælkomn at taka makan. Vinir og kenningar eru eisini vælkomn. Vit seta nøsina fram ímóti 12 - 15 luttakarar.

Luttøka er fyrst galdandi tá ið peningur er fluttur á konta nummar 9865 308 314 9 í Norðoyar Sparikassa. Vinarligast viðmerki flytingina "Dragin 17/12".
Vinarliga send mail til Martin um luttøku: sonny@antares.fo

Hava tit spurningar vinarliga sendi mail til Martin ella Andreas.

Bestu heilsir frá Martin og Andreas

Áhugafelagið Antares
- vit sum starvast uttanlands

www.antares.fo / antares@antares.fo

Hált norðanfyri og nógvur vindur sunnanfyri

Tað er hvítnað í fjøllunum og avfallið er líka nógv heglingur og vátaslettingur sum regn, tó at hitin ikki er kropin niður um frostmarkið enn.

Hetta ger tó, at fólk mugu ansa sær eitt sindur betri enn vanligt í ferðsluni.

Nú arbeiðsdagurin er um at enda og fólk byrja at koyra heim og mong fara út á landsvegirnar, kann vera hent at kaga inn á heimasíðuna hjá Landsverk at kanna koyrilíkindini.

Landsverk boðar beint nú frá, at tað er hált, serliga vestanfyri og norðanfyri. Roknast kann við háliku um Gjáarskarð, á Kambsdali, eystanfyri Norðskálatunnilin, við Streymnes, um Høgareyn, um Sandavágsháls, á Vatnsoyrum og á Sundi.

Landsverk boðar eisini frá nógvum vindi um Porkerisháls. Har er í lötuni skrið, í hvirlunum upp í 27 m/s.
In.fo

Skip til upphøggingar verða yngri og yngri

Upphøggingin av bingjuskipum er nær við at seta met í 2016, og hetta hevur verið við til at halda samlaða flotavøkstrinum niðri. Samstundis verða skip, ið verða send til upphøggingar, yngri og yngri, upplýsir maritima ráðgevingarhúsið Drewry.

”Líkt er til, at fleiri skipaeigarar halda, at upphøgging er minst vánaliga loysnin av teimum, ið eru til taks - frá at leiga skip út fyri søguliga lágar og undirskotsgevandi prísir til at rinda fyri útreiðslur í tómgongd, áðrenn ein marknaðarbati hendir, sum øll vóna”, skrivur Drewry.

Fleiri upphøggd skip eru tekin um ein undirliggjandi veikleika á bingjumarknaðinum. Sama er galdandi fyri tann veruleika, at higartil í ár eru trý skip send til upphøggingar stutt áðrenn tey fyltu 10 ár. Slík skip verða niðurskrivað við nærum 60 prosentum, tí bingjuskip vanligar verður avskrivað yvir 25 ár.

Til 7. november eru 151 skip við einum miðalaldri upp á 19 ár seld til upphøggingar í 2016. Hetta er langt undir miðalaldurin upp á 23 ár, sum hevur verið galdandi undanfarnu fyra árin.

Harumframt hækkar miðalstøddin á upphøgdu skipunum. Í 2016 hevur miðalstøddin verið upp á 3.500 TEU ímóti bert 2.000 TEU seinastu árin.

Higartil í ár eru sambært Bimco 500.000 TEU høgð upp. Tað er 4,2 ferðir meira enn somu tíð í 2015.
Kelda: World Maritime News
Antares.fo

2016 heitasta árið nakrantíð á jørðini

2016 verður helst heitasta árið, sum nakrantíð er mált á klótuni.

Tað sigur heims veðurstovan WMO í eini frágreiðing, ið er lögð fram á veðurlagsfundinum COP22, sum verður hildin í Marrakesh í Marokko í hesum døgum.

Samstundis hava ógvilg veðurfyribrigdi sum hitabylgjur, ódnir og flóðaldur verið oftari og ógvilgari enn áður.

- 16 av teimum 17 heitastu árunum, sum nakrantíð eru máld, hava verið í hesi øldini, sigur aðalskrivarin í WMO, Petteri Daalas, professari.

Serliga í Arktis ger upphitingin um seg.

Í arktiska Russlandi hevur hitin í 2016 ligið 6-7 stig omanfyri tað vanliga, meðan tað hevur verið umleið 3 stig heitari enn vanligt í Alaska og útnyrðingspartinum av Kanada. Í Norðurgrønlandi hevur DMI mált hita, sum er 10 stig omanfyri tað vanliga.

Í Kuwait kom hitin í juli heilt upp í 54 stig, og í India vórðu 51 stig máld.

Alheims hitatúrurin varð við ársbyrjan hjálptur á veg av eini sterkari útgávu av náttúruvfyribrigdinum El Niño. Men hitin hevur hildið fram, eftir at El Niño er farin afturum, sigur WMO.

- Broytingarnar henda skjótari enn forsagnirnar kunnu fylgja við, sigur Dr. Maxx Dille, leiðari á deildini hjá WMO fyri veðurlagsforsagnum.

- Vit renna kapp ímóti tíðini. Hækkingin upp á 1,2 stig er nú tætt við málið um í mesta lagi 1,5-2 stiga hitaøking, ið varð samtykt í París-avtaluni, sigur hann.

Sambært ST rak ógvilg veður í fjør nærum 15 miljónir fólk úr húsi og heimi.

Kelda:ritzau

Antares.fo

Norðmenn vóna at kunna fara undir vinnuliga tunfiskaveiðu

17. september í ár fiskaði norska skipið Hillersøy 191 tunfiskar, sum svaraði til alla kvotuna í einum kasti. Royndarveiðan hevur givið reiðaranum Tore Hillersøy blóð á tonna. Hann ætlar eisini at søkja um at sleppa á royndarveiðu næsta ár, og vónar, at vinnulig tunfiskaveiða verður loyvd í framtíðini. – Eg gevi ikki upp. Eg havi hug at royna eitt ár aftrat. Vit hava lært nógv í ár, sigur Tore Hillersøy við Fiskeribladet Fiskaren.

Hann dylir ikki fyri, at hann heldur, at royndarveiðan skjótt eigur at verða broytt til vinnuliga veiðu. Sambært Hillersøy er nógvur tunfiskur at fáa í ár.

– Royndarveiðan eigur at enda nú, so farast kann undir vinnuliga veiðu. Men tað er í lagi við royndarveiðu eitt ár aftrat, sigur Tore Hillersøy.

Hann sigur, at eftirlitsmaðurin Taylan Tolga frá ICCAT, ið var við Hillersøy á royndartúrinum, heldur, at Norra eigur at hava eina kvotu upp á millum 200 og 500 tons.

ICCAT er altjóða stovnurin, ið stýrir fiskiskapinum eftir tunfiski við harðari hond til tess at fáa bilbugt við ovurveiðuni.

Í fiskivinnudirektoratinum í Norra er undirtøka fyri at halda fram við royndarveiðuni næsta ár.

Í Danmark verður fylgt væl við, hvussu gongst við tunfiskaveiðuni í Norra. Nógvur tunfiskur er eisini sæddur í donskum sjógv, og fyri fyrstu ferð síðani 1960'ini er ein bláfinnaður tunfiskur veiddur í Danmark.

Talan var um ein tríggjar metrar langan tunfisk, sum ein stuttleikafiskari fekk á húkin í Skagerrak.

Til tess at sannføra ICCAT um, at tað er forsvarligt at veiða stórar nøgdir av tunfiski, krevst skjálprógv.

Tí verður bæði í Norra og Danmark heitt á fiskimenn um at boða frá eygberingum av tunfiski á havinum.

Kelda: fiskeritidende.dk

Antares.fo

Hægstarættur fellur dóm í DIS-málinum um eina viku

Teir fimm dómarnir í Hægstarætti í DIS-málinum um nettolønina til sjófolk á skipum undir donskum flaggi undir Donsku Altjóða Skipaskrásetingini, fella dóm í málinum mikudagin 23. november klokkan 12 da.tíð.

Tað boðaði Lene Pagter Kristensen, hægstarættardómari, frá beint eftir síðsta rættarfundin í Hægstarætti seinnapartin.

Eystari landsrættur hevur í tveimum málum ímóti Danmarks Rederiforening og Skattamálaráðnum í november 2015 og januar 2016, víst aftur uppáhaldi frá Søfartens Ledere um, at ein automatikkur er í DIS-lógini og lógini um sjómansskatting, ið skal regulera nettolønina hjá sjófolkunum annaðhvørt upp ella niður í takt við broytingar í persónsskattingini í Danmark.

Søfartens Ledere vildi ikki góðtaka úrkuðirnar hjá Eystara landsrætti og kærði teir tí inn fyri Hægstarætt, sum altso fellur dóm í málinum næsta mikudag.

Kelda hippingwatch.dk

Antares.fo

Heðin og Aksel mistu alt á gólvið

Eftir at Framsókn, Tjóðveldi og Fólkaflokkurin megnaðu at taka borgarstjórasessin frá Heðin Mortensen, var Heðin skjótur at leggja trýst á Tjóðveldi og Framsókn. Trýsti varð so stórt at formaðurin í Javnaðarflokkinum fór inn í málið og boðaði til kreppufundar millum formennirnar í samgonguni. Men eftir at býráðslimirnir hjá Tjóðveldi og Framsókn høvdu gjørt flokksleiðslunum greitt, at tey undir ongum umstøðum fóru at bakka fyri Javnaðarflokkinum, bakkaði formaðurin í Javnaðarflokkinum og endaði bólturin aftur hjá Heðin Mortensen.

At sjálvur Formaðurin í Javnaðarflokkinum, soleiðis alment varð eyðmýktur av Tjóðveldi og Framsókn far uttan iva eitt politiskt eftirspæl millum veljararnar hjá flokkinum. Hóast sitandi samgonga ikki hevur sitið meira enn eitt ár í tinganesi, er hon longu farin at missa undirtøku millum veljararnar og serliga stendur Javnaðarflokkurin seg ill í veljarakanningunum.

Tí er tað ein katastrofa at flokkurin endar í kalda politiska myrkrinum í hvuðsstaðnum.

Í gjár var so sannleiksløtan har Heðin Mortensen kundi gera álvara av sínum hóttanum, og lagt uppáftur størri trýst á Framsókn og Tjóðveldi, við at senda málið um Landsbankan og Váðaráðið aftur í Fíggjarnevndina hjá Løgtinginum.

Heðin noyddist at eta orð síni aftur og hóast hann var íðin at ganga uppá tingsins røðara pall og gera øllum greitt, hvussu lítið hann helt um málið at endurstovna Landsbankan og stovnað eitt Váðaráð, so gjørdist endin at Heðin bakkaði og atkvøddi fyri hjartamálinum hjá Tjóðveldi, nevnliga at endurstovnað Landsbankan.

Makabur var løtan tá Framsóknar kvinnan, formaðurin í Fíggjarnevndini, á tingsins røðarapallið rósti uppskotinum, og Heðin úr tingsalinum rópti: "Nei - hetta er ikki eitt gott mál!"

Seinast Heðin var í anklettinum í løgtinginum, fór hann í farloyvi tá atkvøðast skuldi og hesuferð varð eyðmýkingin fullkomin, tá hann enn einaferð atkvøddi ímóti síni egnu sannføring.

Sostatt er tað neyvan nakar í politisku skipanini, sum kann taka Heðin Mortensen fyri fult. Um nakar ryggur framvegis er í fyrrverandi borgarstjóranum, so átti Heðin at tikið seg saman, kallað býráðið saman og handa lyklnar til skrivstovuna á Vaglinum til Fólkaflokkin og Anniku Olsen.

Undir øllum umstøðum er greitt at Javnaðarflokkurin nú glíður út í politiskan náttarmyrkrið í høvuðstaðnum, og stuðulsflokkarnir hjá Javnaðarflokkinum í løgtinginum hava nú sett Fólkaflokkinn í hásæti í størsta veljaraðkinum í landinum.

Nordlysid.fo

Krevur svar um fólkaatkvøður

16.11.2016 - 10:44

Á tingfundinum sum byrjar klokkan 11 skal løgtingið atkvøða um ein fyrispurning frá Jógvan á Lakjuni til løgmann, um fólkaatkvøður.

Jógvan á Lakjuni spyr, um landsstýrið í uppskotinum um Stjórnarskipan ætlar at halda fast við orðingina um fólkaatkvøður, sum einaferð stóð í uppskotinum. Har stóð, at ein minniluti av løgtinginum skuldi kunna krevja eitt mál til fólkaatkvøðu, aftaná at løgtingið hevði samtykt tað. Um landsstýrið ætlar at halda fast við hesa orðingina, so vil Jógvan á Lakjuni hava at vita, hvussu lögmaður og samgongan kunnu tað, tá ið somu flokkar síðst í apríl mánaði í ár púrasta skúgvaðu til viks eitt ynski frá ikki minni enn 16 tingmonnum um at fáa málið um hjúnabandslógina út til fólkaatkvøðu?

Jógvan á Lakjuni vísir á, at onkur av samgonguleiðarunum hevur verið serliga heitur talsmaður fyri uppskotinum um fólkaatkvøður, og í seinasta valskeiði, 30. januar 2014, legði formaður Tjóðveldis fram uppskot (Løgtingsmál nr. 68/2013) um at fáa henda móguleikan fyri fólkaatkvøðu inn í núverandi Stýrisskipan Føroya.

“Tað, sum undrar undirritaða, er, at samgongan eftir øllum at døma nú ætlar at biðja Løgtingið og Føroya fólk taka undir við nøkrum, sum samgongan sjálf ikki tekur undir við, og sum hon hevur prógvað, at hon ikki vil praktiserað,” sigur Jógvan á Lakjuni.

Nordlysid.fo

Tingfundurin niðurlagdur orsaka av tekniskum trupulleikum

Løgtingsformaðurin niðurlagði fyri løtu síðani tingfundin orsaka av tekniskum trupulleikum. Sambært Pállí á Reynatúgvu, løgtingsformanni, er tað sjónvarpsmyndin úr tingsalimum, sum ikki virkar sum hon skal.

Ófráboðaðir fyrispurningar eru á skránni fyri tingfundin í dag, og tá fundurin verður tikin upp aftur, er tað ein spurningur frá Kára P. Højgaard, løgtingsmanni, til Henrik Old, landsstýrismann, um olju til útoyggjar, sum verður svaraður.

Nordlysid.fo

Tað verður munandi dýrari at koyra í Skálafjarðartunnlinum enn verandi undirsjóvartunnlum

Tað undraði mong at tunnilsfelagið valdið at kunngera avtaluna um fígging av Skálafjarðartunnlinum og Sandoyartunnlinum sjálfan valdagin. Endamálið var helst at umgangast fjølmíðlaumrøðu og tað má sigast at hava eydnast sera væl.

Samlaða láni sum tunnilsfelagið átekur sær er 2,6 mia. kr. harav landskassin hevur átakið sær at rindað 400 mió. kr.. Hetta er munandi minni enn parturin hjá landinum hevur verið í hinum undirsjóvartunnlunum.

Tunnilsfelagið skal rindað 170 mió. kr. um árið í rentum og avdráttum og roknast kann við útreiðslum til viðlíkahald o.a. fyri aðrar 10 mió. árliga.

Tunnilsfelagið vantar at 4.000 akfør fara at koyra millum Toftir og Tórshavn dagliga og uml. 2.000 bilar fara at koyra millum Toftir og Strendur. Ein kann roknað við at munur verður á gjaldinum, soleiðis at dýrari verður at koyra longri farleiðina til Havnar.

Men um vit leggja tøluni saman og siga at 6.000 akfør koyra í Skálafjarðartunnlinum dagliga, so skal árliga gjaldi frá hesum akførum í minstalagið fígga tær 180 mió. krónurnar, sum partafelagið skal hava fyri at svara hvørjum sítt.

Úrslitið er at prísurin pr. akfar verður kr. 164,- (báðar vegir).

Til samanberingar kunnu vit nevna, at í Norðoyatunnlinum rindar tú einans kr. 40 (báðar vegir).

Vit kunnu tó roknað við at tað verður munur á prísinum fyri vanligar persónbilar og lastbilar, so prísurin fyri ein persónbil verður vantandi umleið 100 krónur pr. túr (báðar vegir) um dagin.

Hetta merkir at tað verður bíligari at koyra eftir landsvegnum til Havnar enn gjøgnum Skálafjarðartunnlin.

Ivi sáddur um Sandoyartunnlin.

Tað er merkisvert hvussu tigandi politisku flokkarnir eru um nýggja Tunnilsfelagið, men ein orsök er uttan iva at allir flokkar hava undirskrivað politisku tunnilsavtaluna.

Landstýrið hevur tó lagt ein ventil inn, so almenna partafelagið kann sleppa undan at byggja Sandoyartunnilin.

Í avtaluni við arbeiðstakaran hevur tunnilsfelagið tryggjað sær at arbeiðstakarin NCC, skal í seinasta lagi í juni 2018 hava boð um felagið skal fara í holt við at byggja Sandoyartunnilin. Hetta gevur felagnum møguleika at sleppa undan at byggja Sandoyartunnilin Nordlysid.fo

---

Vandi fyri at Váðaráðið skapar størri ótryggleika

Joen Magnus Rasmussen, formaður fyri Grein 19 nevndina, sum løgtingið settið at kannað EIK grunnin og grunnaeftirlitið, segði at avgerðin at seta eitt føroyskt Váðaráð var neyvan í tráð við niðurstøðuna hjá Grein 19 nevndini.

Undir orðaskiftinum í løgtinginum í gjár, vísti fyrrverandi formaðurin í kanningarnevndini á, at ein av niðurstøðunum hjá kanningarnevndini var at ein stórir trupuleiki var at tað vóru fleiri eftirlit sum høvdu ábyrgd av sama økið, og at uppskotið hjá landsstýrinum tí kundi virka beint øvugt av tí sum landsstýrið ætlaði.

Brot úr niðurstøðuni:

- at tað var ein vansi, at skrásetingarmyndugleikin og grunnamyndugleikin fram til 2008 vóru í hvør sínum landi,

- at tað er ein vansi, at eftirlitini við banka og grunni eru undir ymiskum myndugleikum og í ymsum londum,

- at bankar og sparikassagrunnar áttu at verið undir somu lóg og undir sama eftirliti.

Nordlysid.fo

Tann grøna orkan skal byggjast út fyri 1,2 milliardir

Á tíðindafundi í dag legði S/pf Røkt eina ætlan fram, har føroyingar onga olju skulu brúka til at fáa streymorku til húsarhaldini í Føroyum - t.v.s. at ikki er neyðugt hjá SEV at útbyggja Sundsverkið, men heldur skal grøna orkan útbyggjast.

Ein nýggj vatnbyrging skal byggjast á Mýrum í Vestmanna, hon skal rúma 10 ferðir meira vatni enn núverandi byrging, sum er á uppi á Mýrum, síðani skal ein pumpuskipan byggjast í Heygadali, sum pumpar vatnið niðan aftur á Mýrarnar, tað skal gerast við vindorku, har 10 nýggjar myllur, sum eru nógv størri enn myllurnar vit í dag kennna her á landi, skulu setast upp um vestmannaleiðina - tá verður óneyðugt at framleiða el-orku úr olju í Føroyum - Eisini varð sagt, at fleiri egnaði økir eru í Føroyum, har slík pumpuskipan kann byggjast - nevnt varð í Suðuroy og onnur pláss eisini.

Tað er fyrirkoman SWECO í Norra, sum hevur gjørt hesa ætlanina - á tíðindafundinum var ein filmur vístur, har tað sást, hvussu skipanin skuldi virka.

Ætlanin er mett til at kosta 1,2 milliardir, men Jóhan í Nirðistovu, stjóri í Røkt, óttaðist ikki stóru upphæddina, hann roknaði við, at hetta gjørdist ein góð íløg, har nógvir føroyskir íleggjarar og útlenskir við, fóru at vísa ætlanini vælvild.

Um loyvi fæst til ætlanina nú, so kann alt takast í brúk um 3½ ár.

Jn.fo

Vil ikki hava forsetaløn

Hann lovaði tað í vár áðrenn hann vann forsetavalið og hann hevur endurtikið lyfti nú, eftir at hava vunnið forsetavalið. Donald Trump ætlar sær ikki at taka ímóti lønini sum forseti í USA. Forsetalønin er um 2,8 milliónir krónur um árið.

Í síni fyrstu samrøðu eftir at hann vann forsetavalið, í sendingini 60 minutes hjá CBS, varð Donald Trump spurður, um hann enn stóð fast við, at hann ikki vildi hava løn fyri sítt stríð sum forseti.

Svarið frá valda forsetanum var, at sambært lóg var hann allahelst noyddur at taka ímóti einum dollara um árið, men at hann annars helt fast við lyfti, hann gav í vár - hann ætlar sær ikki at taka ímóti løn sum forseti. Ístaðin fer hann at geva peningin til vælgerandi endamál.

Hann er ikki fyrsti forsetin, sum ikki vil hava løn fyri sítt arbeiðið. Bæði John F. Kennedy og Herbert Hoover søgdu løn sína frá sær og góvu hana til vælgerandi felagsskapir. Eins og Donald Trump vóru teir báðir sera ríkir longu áðrenn teir gjørdust forsetar.

Teir eru annars nógvir leiðarar og stjórar, sum einans taka ein dollara í ársløn. Michael Bloomberg, fyrrverandi forseti í New York, Arnold Schwarzenegger, fyrrverandi guvernørur í Kalifornia, og Mitt Romney, fyrrverandi guvernørur í Massachusetts, vildu heldur ikki hava meiri enn ein dollara í løn.

Mark Zuckerberg, stjóri í Facebook, Larry Page og Sergey Bin, stjórar í Google og Meg Whitman, stjóri í Hewlett Packard, fáa øll somul eisini ein dollara í løn um árið. Tó so, stjórnarnir hava fingið løn á annan hátt, so sum við partabrøvum og avrikságóðum.

In.fo

Jørgen púra bilsin

Fólkaflokkurin er stóri vinnarin í nýggju veljarakanningini, sum varð lögð fram fyrrapartin, tí Fólkaflokkurin gongur fimm prosentstig fram, fær 24 prosent av atkvøðunum og fær tveir tingsessir afturat.

Í kanningini, sum Gallup Føroyar hefur gjørt fyri Miðflokkinn, fær landsstýrissamgongan allíkvæð ein tingsess afturat og styrkir tí um sína støðu í mun til andstøðuna, sum tilsvarandi missir ein.

Jørgen Niclasen, formaður í Fólkaflokkinum, sigur seg vera eitt sindur bilsnan av, at hansara flokkur bleiv størstur í hesi nýggju veljarakanningini, tí tað er hann slett ikki vanur við.

In.fo

Nýggj veljarakanning: 18-15 til samgonguna

Fólkaflokkurin vinnur mest. Samgongan fær ein tingsess aftur – og andstøðan missir ein.

– Tað vísir veljarakanning, sum Gallup hefur gjørt fyri Miðflokkinn.

Størsta broytingin er, at Fólkaflokkurin gongur 5 prosentstig fram og vinnur tvey tingfólk afturat. Samstundis missir Sjálvstýrisflokkurin síni bæði tingfólk. Javnaðarflokkurin missir 2 prosentstig, men varðveitir 8 tingfólk. Tjóðveldi gongur 1 prosentstig fram, sum er nóg mikið at fáa ein tingsess aftur. Framsókn missir 1 prosentstig, men varðveitir sínar báðar tingsessir. Miðflokkurin sjálvur gongur 2 prosentstig aftur, og tað merkir, at flokkurin missir annan tingsessin.

Alt í alt gongur samgongan 1 tingsess fram, meðan andstøðan missir 1 tingsess.

In.fo

Vilja hava fólktaatkvøðu um samkynd hjúnalag

Málið um at lata samkynd sleppa at giftast í Føroyum, eigur at vera sett til fólktaatkvøðu.

Tað heldur ein meiriluti av Føroya Fólki, vísir ein nýggj Kanning, Gallup hefur gjørt fyri Miðflokkinn og ungdómsfelagið hjá Miðflokkinum, Ung fyri Miðflokkinn.

Kanningin vísir, at 53 prosent av føroyingum vilja hava fólktaatkvøðu um málið, samstundis sum at 36 prosent eru ímóti tí. Samstundis eru tað 11 prosent av føroyingum, sum ikki hava støðu.

Spurningurin um at hava fólktaatkvøðu um málið, hefur javnana verið frammi, men samgongan hefur alla tíðina víst tí tankanum frá sær.

Kanningin vísir eisini, at tað eru serliga fólkafloksfólk og veljararar hjá Nýggjum Sjálvstýri, sum vilja hava fólktaatkvøðu um málið. Men tað er eisini greiður meiriluti í Miðflokkinum fyri fólktaatkvøðu.

Og eisini í Framsókn, sum annars ofta førir seg fram sum ein flokkur, har øll draga eina línu, er meiriluti fyri at hava fólktaatkvøðu um samkynd hjúnalag í Føroyum.

Hinvegin vilja tey flestu í Sambandsflokkinum og Javnaðarflokkinum eisini hava fólktaatkvøðu, men serliga eru tað tey í Tjóðveldi, sum halda, at tað er ikki rætt við fólktaatkvøðu.

In.fo

Helgi Dam Ziska skal á fígjarlógina

Føroyski stórmeistarin í Talvi, Helgi Dam Ziska, skal hava almenna løn so at hann kann verða yrkistelvari, og halga seg hundrað prosent til telva.

Tað heldur Jákup Mikkelsen, tingmaður fyri Fólkaplokkinn.

Hann hevur lagt uppskot fyri Løgtingið, har hann vil hava Løgtingið at samtykkja at stovna ein lønargrunn til stórmeistarara í talvi, sum hann sigur.

Hann vísir á, at Helgi Dam Ziska er fyrsti og einasti føroyingurin, sum higartil hevur vunnið henda stóra heiður. Í øllum heiminum eru bara 1300 stórmeistarar í talvi.

- Í fámentari tjóð, sum Føroyar eru, hevur einstaklingaítrótturin stóran týðning, sigur Jákup Mikkelsen.

Í hesum sambandi vísir hann til svimjing, har føroyskir svimjarar hava staðið seg framúr væl í altjóða kappingum.

- Og nú er føroyingur eisini komin á fremstu rók í telving, leggur hann afturat.

Og í hesum sambandi vil hann hava at føroyingar gera sum íslendingar hava gjørt, nevnliga at stovna ein lønargrunn til stórmeistarara í talvi,

- Tað er ein grunnur, sum skal tryggja íslenskum stórmeistarum í talvi fíggjarligan grundvøll at halga seg talvlistini.

Hann sigur, at grunnurin verður fíggjaður á fíggjarlógini, og er upphæddin, ein stórmeistari í Íslandi fær, svarar til eina læraraløn á universiteti.

- Afturfyri hava talvmeistarar, sum verða løntir úr grunninum, skyldu til at undirvísa í talvi á Talvskúlanum í Íslandi. Teir hava eisini skyldu til at granska í talvi, og at telva fyri Ísland í talvkappingum.

- Talvmeistarar, sum fáa løn úr grunninum, eru almenn starvsfólk við somu rættindum og skyldum sum onnur almenn starvsfólk, sigur Jákup Mikkelsen.

In.fo

HB: Meldaði maðurin sleppur ikki í Gundadal

Starvsnevndin í HB gevur í kvøld sent út soljóðandi yvirlýsing um mannin, sum er meldaður fyri kynsligin ágang ímóti einum smádrongi:

»Vísandi til málið um mannin, sum er meldaður fyri kynsligan ágang, og sum hevur verið frammi í fjølmiðlunum í dag og í gjár, so hevur starvsnevndin hjá HB í kvøld havt málið til viðgerðar.

Starvsnevndin vil staðiliga vísa á, at hetta er eitt ræðuligt og ólukkuligt mál, sum ivaleyst øll, og serliga vit, sum varða av HB, eru sera kedd um, og vóna, at hetta ikki fær varandi avleiðingar fyri tann órættaða ella familjuna.

Starvsnevndin vil málinum viðvíkjandi vísa á, at meldaði tilburðurin ikki er framdur undir venjing hjá HB og eiheldur í HB –húsinum, og at meldaði persónurin ikki er venjari hjá HB.

Endamálið hjá okkum er gjøgnum fótbóltsspælið at menna tey ungu ítróttarliga og sosialt, samstundis sum tey eru partur av einum felagsskapi, sum hevur tað stuttligt og trívist saman, og fyri at røkka hesum endamáli, er neyðugt at skipa so fyri, at foreldur kunnu hava fult álit á, at børnini eru í góðum hondum, tá tey eru til venjingar ella leika dyst fyri HB.

Fyri at eingin ivi skal vera um, at vit vilja røkka hesum endamáli, hevur starvsnevndin hjá HB tí í kvøld samtykt, at maðurin, sum er meldaður fyri kynsligan ágang, ikki longur hevur atgongd til húsið og økið hjá HB í Gundadali.

Hesi boðini eru í kvøld givin manninum.

Løgreglan skal hava betri verju

Rættargangslógin í Føroyum eigur at dagførast, so at hon samsvarar við donsku lógina. Tað heldur Politistafelagið, sum hevur sent Landsstýrinum áheitan um at dagføra lógina.

Hetta er í kjalarvørrinum av einum harðskapsmáli fyri nøkrum vikum síðani, har ein løgreglumaður varð sligin í høvdið við einum politiradio.

Maðurin var handtikin og framstillaður fyri Føroya Rætt í grundlógaravhoyri. Ákærin bað um, at maðurin varð varðhaldsfongslaður, meðan málið varð kannað nærri.

Dómarin valdi tó ikki at eftirlíkað umbønini frá løgregluni. Hon metti ikki, at krøvini fyri varðhaldsfongsling vóru uppfyllt og vísti millum annað á, at seinastu broytingarnar í donsku rættargangslógini ikki er sett í gildi í Føroyum.

Í einum skrivi, sum eisini er sent formonnum í politisku flokkunum og limunum í rættarnevndini, sigur Politistafelagið, at tað heldur tað vera sera torført at góðtaka, at ein politistur verður sligin í høvdið við einum "vápni," uttan at hetta verður mettt at vera nóg álvarsamt til at varðhaldsfongsla gerningsmannin.

Málið verður nú eisini reist á tingi. Kári P. Højgaard, tingmaður fyri Sjálvstýri, hevur sett lögmanni ein grein 52a fyrispurning um málið. Løgtingsmaðurin vil hava at vita, um gongd er sett á arbeiðið at dagføra rættargangslógina og nær úrslitið væntandi verður lagt fyri tingið at góðkenna.

Grein 52a fyrispurningar eru skrivligir fyrispurningar, sum kunnu setast landsstýrisfólkum uttan fyri tingsalin. Spurningarnir skulu svarast innan 10 dagar ella skal skrivlig grundgeving gevast fyri, hví teir ikki eru svaraðir. Spurningarnir verða ikki viðgjørdir á tingi.

In.fo

Heimamissionin fer allan vegin

Útbyggingin av leguhúsinum í Nesvík verður fullført í einum. Tað samtykti Høvuðsstýrið hjá Kirkjuligu Heimamissionini í gjár, skrivar Trúboðin.

Fyrsta byggistig er komið væl áleiðis og nú avgjørt er at gera alla verkætlanina í einum, væntast, at høllin er klár at taka í nýtslu seint næsta summar og allur bygningurin um ársskiftið 2017-2018, sigur Trúboðin.

Fyrsta byggistig fevnir um eina kombihøll, sum skal kunna nýtast til fyrilestrar, møtir og konsertir, ítrótt og annað spæl. Pláss verður fyri 500 fólkum. Annað byggistig fevnir um eina kamarslon við 12 hjúna- og familjukømurum, umframt ein millumbygning við stórum felagsøki, brúsurúmum og goymslurúmum. Triðja byggistig, sum er innrættingararbeiðið í kamarslonini, skal gerast av sjálvboðnum.

Upprunaliga var útbyggingin mettt at kosta 26 milliónir krónur og Heimamissionin sigur, at nú vanta 15,4 milliónir í at samla inn. Í løtuni koma 93.375 krónur inn í føstum gávum um mánaðin til útbyggingina.

- Samstundis er umráðandi at gera vart við, at komið er ikki á mál enn við innsavningararbeiðnum, men at tørvur er á væl fleiri gávum. Leiðslan hevur tí tikið hesa avgerð í tí trúgv og væntan, at enn fleiri gevarar vilja vera við til at stuðla hesi framskygdu ætlan, uttan at nøkur fíggarlig óráð verða tikin fyri. Miðvísa átakið at eggja fólki til at tekna fasta mánaðargávu, ella at stuðla á annan hátt, heldur tí fram, stendur at lesa á Trúboðanum.

In.fo

Eini 40 - 50 fólk í Føroyum verða tráfyld

Nú skulu tiltøk setast í verk, sum verja tey, ið eru fyri harðskapi, ella øðrum ágangi, munandi betur enn tey eru nú.

Í hesum sambandi hevur Aksel V. Johannesen, lögmaður, lagt uppskot fyri Løggingið um at fáa greiðari reglur á hesum øki. Mett verður, at tað eru eini 40-50 fólk í Føroyum, sum vera tráfyld.

Aksel V. Johannesen sigur, at verður uppskotið, hann hefur lagt fyrri Løgtingið, samtykt, fer tað at vera munandi lættari at seta fólki forboð fyr at upphalda sær á ávís sum støðum, og tað fer eisini at bera til at burturvísa fólki, sum eru harðlig ímóti sínum húsfólki, úr sínum egna heimi í upp til fýra vikur.

Tað fer eisini at vera lættari at nokta fólki upp á allar mátar, at seta seg í samband við ávís onnur fólk, bæði heima, á arbeiðsplássinum, ella aðrastaðni. Hetta umfatar eisini alt talgilt samskipti, so sum sms, teldubrøv, og annað.

In.fo

Hert eftirlit við evropisku mørkini

Eftir øllum at døma verður eftirlitið herða fyrri tey, ið ferðast inn í Schengen øki úr einum landið uttanfyri ES og Schengen samstarvið. Broytingin verður galdandi fyrri fleiri lond, íroknað tey uttanfyri Schengen umframt eini 60 lond, ið higartil eru sloppin undan at søkja um innfararloyvi til ES, íroknað USA og Kanada.

Tað sigur heimasíðan Euractiv í dag.

ES kommissiónin samtykti í dag, at frammyvir skulu ferðandi inn í Evropa søkja um innfararloyvi tá tey ætla sær henda veg. Umsóknin skal gerast á netinum og verður kann móttvegis ymsum databasum, ið síðani staðfesta um viðkomandi kann koma inn í Evropa ella ikki. Dømi um ferðandi, ið ikki fáa loyvi kunnu verða um tey eru eftirsøkt av Europol ella fyrr hava brotið reglur í samband við ferðing í Evropa, so sum at verða verandi ov leingi uttan loyvi.

Um so er, at ein ferðandi fær loyvi, er tað galdandi í fimm ár og tað kostar fimm evrur at søkja um innfararloyvi. Sagt verður, at um alt gongur sum tað skal, so verður loyvið givið uppá eini fimm til tíggu minuttir.

Broytingin kemur í kjalavørrinum av yvirgangsálopinum, ið hava verið framd í Evropa seinastu árin, har fleiri av yvirgangsfolkunum eru komin úr londum uttanfyri Evropa. Fyrst og fremst úr Miðeystri, og eftir at flóttafólkakreppan í Evropa tók dik á seg.

Broytingin hefur m.a. við sær, at bretar skulu søkja um innfararloyvi fyrri at sleppa inn í ES økið, um so er, at bretar ikki fáa eina avtalu við ES, ið sigur nakað annað.

Fleiri lond hava biðið um broytingina, sum ES kommissiónin nú hefur samtykt. Áðrenn hon verður endaliga samtykt skal hon út til hoyringar hjá ES londunum, umframt at Evropa ráðið og ES parlamentið skal góðkenna tað. Eftir ætlan kemur skipanin í gildið um trý ár ella so.

In.fo

Fólkatalið vaksið við 733 eftir einum ári

Fólkatalið var 49.673 tann 1. oktober í ár og er vaksið við 733 fólkom síðani 1. oktober í fjør. So stórus fólkavøkstur hefur ikki verið í einum ársskeiði síðstu 15 árin.

Fólkavøktur kemur av stórari nettotilflyting á 457, ið er munurin millum tilflyting og fráflyting, og av einum burðaravlopi á 276, ið er munurin millum fødd og deyð.

Av vøkturinum í fólkatalinum á 733 í hesum 12-mánaðar skeiðinum er tann størri parturin kvinnur, 394 í tali, samanborið við 339 menn. Munurin kemur serliga av nettotilflytingini, har tað vóru 51 fleiri kvinnur enn menn.

Hinvegin uppviga kynsmunirnir í føðitali og deyðatali næstan hvønnannan, tí tað verða føddir 37 fleiri dreingir enn gentur, og tað doyggja 41 fleiri menn enn kvinnur. Tilsamans verður úrslitið, at í fólkavøkturinum hetta tíðarskeiðið eru 55 fleiri kvinnur enn menn.

Tann stóra broytingin í gongdini í fólkatalinum kemur í hvuðsheitum av flytingini, har serliga fráflytingin er minkað nógv, samstundis sum tað hefur verið ein lítil vøkstur í tilflytingini.

– Vit skulu heilt aftur til 1980, fyri at finna so lágt tal fyri fráflytingina, sum hetta síðsta 12-mánaðarskeiðið, og verður fráflytingin roknað í mun til fólkatalið, so skulu vit aftur til 1978 fyri at finna lægri fráflyting. Viðvíkjandi tilflytingini er hon tann størsta síðan 2002, og roknað eftir fólkatalinum tann størsta síðani 2008, skrivar Hagstovan.

In.fo

Stevningin desperat roynd

Jørn Astrup Hansen hevur sum "problem-knúsari" í føroyska bankaheiminum í árávís uppbyggt sær eitt himmalhøgt trúvirði, ið næstan kann javnmetast við eina rættarlíga keldu.

Tað sigur senior-ráðgevin, Lars Krull, frá universitetinum í Ålborg, við dansku fíggjarheimasíðuna Finans.dk.

Hann heldur høgga trúvirðið hjá Astrup vera orsøkina til, at Eik Banki við síni stevning av gamla bankastjóranum ger eina desperata roynd fyri at fáa hann at tiga.

- Tað er ógvuliga óvanligt, at eitt slíkt stig verður tikið, sigur Lars Krull og vísir á, at tað hevði verið nógv natúrligari, um Eik Banki legði sínar grundgevingar fram sum mótprógv, heldur enn at fara í rættin við tí, Jørn Astrup Hansen hevur skrivað og sagt.

Jørn Astrup Hansen, ið varð settur sum bankastjóri í Eik av Fíggjarligum Støðufesti í 2010, tá Eik Banki fór á heysin, hevur víst á, at tað er danski staturin, ið hevur tikið á seg tapið av húsaáganginum, og at nýggi Eik Banki tí ikki ongan rætt hevur til at draga 90 milliónir krónur frá, tí bankin einki eigur í tapinum.

In.fo

Danskir politikarar sera lágt trúvirði

Eisini í Danmark er trúvirðið hjá politikarum til umrøðu í hesum døgum.

Politikarar eru tann mest ótrúverðigi fakbólkurin í Danmark, vísir ein nýggj trúvirðiskanning, sum Radius Kommunikation hevur gjørt.

Yvir 2000 danir hava svarað í kanningini, har tey skuldu taka støðu til trúvirðið hjá 20 ymskum fakbólum frá "sera høgt trúvirði" til "sera lágt trúvirði".

Og her fáa politikararnir botnkaraktarin á 2.06. Tað svarar til, at danir meta politikararnir hava lágt trúvirði.

Í hinum endanum eru sjúkrasystrar, sum verða mettar at hava sera høgt trúvirði.

Í kanningini hava tey hugt eftir, hvørjir faktorar spæla ein leiklut, tá ið trúvirðið hjá einum fakbólki skal metast um. Og her er niðurstøðan greið. Danir eru ikki imponeraðir av tí arbeiði, sum politikarar leggja fyri dagin og teir halda ikki, at politikarar tosa eitt mál, sum er skilligt.

57% av teimum spurdu siga, at tey eru sera lítið ella als ikki imponerað av arbeiðnum hjá politikarum, meðan 43% siga, at ikki halda, at politikarar tosa eitt skilligt mál.

Hóast lága karakterin, so hava politikarar hægri trúvirði í hesari kanningini, enn teir høvdu í líknandi kanning, sum varð gjørd síðsta ár.

Hóast framvegis nógv skal gerast á økinum, fyri at betra um trúvirðið hjá politikarum, so heldur Nicolai Taudorf Andersen, seniorpartnari hjá Radius Kommunikation, at orsøkin til betraða úrslitið er politiskt innihald.

- Hendan broytingin vísir, at tað ber til at broyta trúvirðið, sigur hann við dr.dk og leggur aftrat, at politikarar kunnu umhugsa at fokusera upp á innihald heldur enn persónsmál, hava klárar politiskar útsagnir og at standa fast, tá ið umræður høvuðs politisk mál.

Hetta veit dr.dk at siga í dag.

In.fo

Gamla samgonga: Lækkaður skattur og betri trivnaður

– Tað er kanska gott, at meirilutin í býráðnum vil lækka kommunuskattin 0,75 prosent, so at hann verður 19 prosent næsta ár.

Tað helt Jógvan Arge, býráðslimur fyri Tjóðveldi, nú býráðið hevur samtykt fíggjarætlanina fyri næsta ár.

Samtyktin er tó ikki endalig, tí fíggjarætlanin skal viðgerast og samtykkjast einaferð afturat, áðrenn hon kann setast í gildi.

Men hinvegin heldur Jógvan Arge, at tað er minni gott, at tað er fyrst og fremst í hevnisøku, at skatturin er lækkaður, tí at gamli meirilutin hevur mist ræðið í býráðnum.

- Tað kann tykjast bæði løgið og meiningsleyst, at eitt fráfarandi býráð, skal áseta inntøkur og útreiðslur hjá einari kommunu, sum onnur skula stýra, heldur Jógvan Arge.

Hann er púra samdur við teimum, sum siga, at tá ið fráfarandi meirilutin í býráðnum lækkar skattin, er tað bara fyri at gera fortreð.

- Hetta hevur onki við skilagóðan fíggjarpolitikk at gera. Tvørturímóti er beinleiðis avleiðingin, at Tórshavnar kommuna hevur minni at húsast við og fær ikki tikið tey stig fram á leið, sum hon eigur at taka.

Jógvan Arge vísir á, at meirilutin hevur onki gjørt fyri at lækka raksturin til tað lægra skattaprosentið.

- Hann tekur bara burturav tí, sum var ætlað til íløgur. Og av tí, at als onki er gjørt við at spara í rakstrinum, verða íløgurnar allur buffarin.

Hann vísir á, at samgongan, sum enn situr í býráðnum, hevur alla tíðina lagt seg eftir at hava einar 140 milliónir um árið til íløgur.

Men nú samgongan fer frá, leggur hon eina fíggjarætlan fram, har tað bara er rúm fyri góðum 80 milliónum krónum til íløgur, tí restin fer til rakstur og lámsgjöld.

- Tað kann ikki tulkast sum annað enn at gera fortreð, og tað er lítið mansligt, heldur Jógvan Arge.

Hann vísir á, at tað er eisini nógv gott í fíggjarætlanini, eitt nú, at játtanin til almanna- og heilsuøkið hækkar tilsamans einar 30 milliónir.

Men tað er eisini nógv, sum er gjørt uttan fyrilit og uttan planlegging, heldur hann.

- Tí stendur mangt og hvat í hálvum gekki, og farið er ikki av álvara undir nakra veruliga stóra ætlan.

- Eftirmælið verður helst, at hetta var samgongan, sum vóð í pengum, mól í klingur og legði lítið eftir seg, heldur Jógvan Arge.

In.fo

Bogi atkvøður ímóti skattalækking í Havn

– Tað er alt ov drastiskt at lækka skattin 0,75 prosent nú.

Tað sigur Bogi Andreasen, býráðsliður fyri Fólkaplokkinn, tá vit spyrja hann, hvussu hann fer at atkvøða á býráðsfundinum í kvøld, tá sitandi býráð skal taka støðu til uppskot frá Javnaðarflokkinum, Fólkaplokkinum og Sambandsflokkinum í fíggjarnevndini um at lækka skattaprosentið næsta ár við 0,75 prosentum.

– Vit ætla sjálvandi at lækka skattin, sigur Bogi Andreasen.

Hann hevur enn ikki tosað saman við síni samstarvsfólk, men hann skilir ikki reiðiliga, hvar pengarnir skulu koma frá. Tí sambært uppskotinum hjá sitandi meiriluta, so skal eisini meira játtast til eldraøkið og dagstovnaøkið.

– Eg fái hatta ikki at ganga upp, eg veit ikki hvar pengarnir skulu koma frá, so nei, eg fari ikki at atkvøða fyri at lækka skattin so nógv. Ætlanin hjá gomlu samgonguni var annars at lækka skattin 0,5 prosent, sigur hann.

Men so pírin var Bogi Andreasen ikki áðrenn býráðsvalið í síðstu viku, tí tá mælti hann til munandi størrri skattalætta. Tí tann 19. september skrivaði Bogi Andreasen soleiðis:

– Eg haldi, at nú er stundin komin at veita okkara borgarum skattalætta – møguliga eini 2-4 prosent, sum høgdu munað væl í pengapunginum hjá tí einstaka. Samstundis skal eg skunda mær at siga, at

skattalætti krevur eina skynsamari búskapar- og fíggarstýring, og eg skal vera fyrstur at ásanna, at fleiri mál í farandi valskeiði hava verið fíggarliga ov illa handfarin.

In.fo

Andlát

Ólfríða Niclasen, við Gøtugjógv andaðist mánadagin 14. november, 87 ára gomul.

Ivan Klein Olsen, Vestmanna, andaðist á Ríkissjúkrahúsinum sunnudagin 13. november, 59 ára gamal.

Rasmus Youngson, ættaður úr Fuglafirði, búsitandi í Keypmannahavn, andaðist leygardagin 12. novembur 73 ára gamal.

Asgerð Mieritz, fødd Mørkøre, ættað úr Klaksvík, búsitandi í Vanløse andaðist leygardagin 12. november, 77 ára gomul.

Hansina Poulsen, ættað úr Grønlandi, búsitandi í Bedsted, andaðist 14. november 58 ára gomul.
